

BN 295

door Thierry De Schuyter

I Inleiding

Reeds vanaf 1975 verricht ik waadvogeltellingen langs de Oostkust, tot 1979 vonden deze vooral plaats tussen Zeebrugge en de Nederlandse grens, later werd ook meer tussen Oostende en Zeebrugge geteld. Toen al kon vastgesteld worden hoe vlug de waadvogelgemeenschap en de aantallen verschilden tussen het gedeelte Zeebrugge-Nederlandse grens en het gedeelte Zeebrugge-Oostende. Bijna steeds moest ondervonden worden dat de strandtrajecten naar Oostende toe vooral vanaf Wenduine steeds leuke aantallen opleverden.

Dit werd nog meer beklemtoond toen in 1978 grootscheepse strandopspuitingen plaatsvonden te Knokke-Heist, dit luidde een duidelijke periode van verarming in voor dit strandtraject.

Zowel het "Zwin" te Knokke als de "Voorhaven" gelegen op grondgebied van Heist en Zeebrugge hebben altijd al een bijzondere plaats ingenomen qua aantallen en soorten.

Het Zwin heeft momenteel te kampen met verzanding, dit heeft ontegensprekelijk zijn gevolgen op pleisterende aantallen en de soorten; een samenvatting van de steltloperstellingen van de laatste tien à vijftien jaar zou hier zeker een zeer interessant licht op werpen. De 'Voorhaven' is een totaal kunstmatig biotoop dat gekreëerd werd ten behoeve van de uitbouw van de haven van Zeebrugge, dit gebied met zijn kilometers dammen en grote zand- en slikplaten, is een uniek waadvogelbiotoop aan de Belgische kust van tijdelijke aard.

Na een bezoek aan de haven van Duinkerke (Frankrijk) op 19 november 1984 reed ik over het strand terug richting België met mijn enduro-motor.

Het gebruik van dergelijke machine is voor tellingen interessant omdat het toelaat zich snel te verplaatsen, zeer weinig lawaai maakt indien korrekt afgesteld en men gemakkelijk hindernissen kan nemen waar zelfs een 4 X 4 terreinwagen blijft steken.

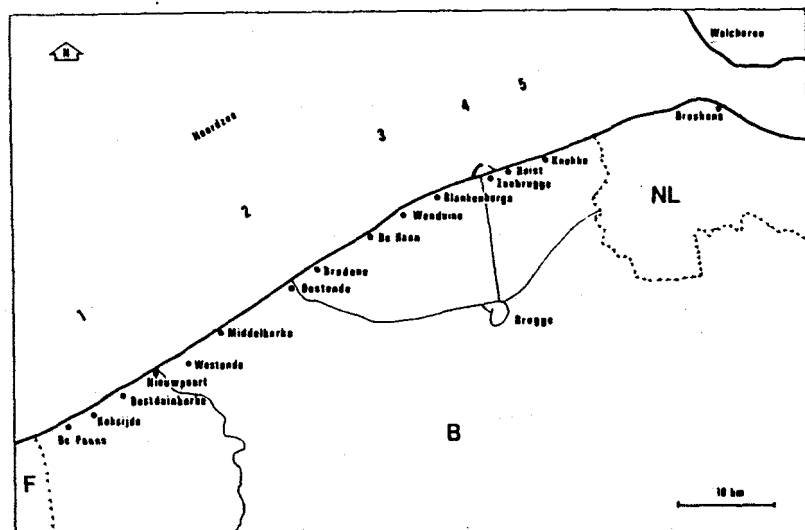
De waarnemingen waren dermate interessant dat besloten werd een stukje van het Belgisch strand vanaf de Franse grens te tellen. Uiteindelijk werd dit een volledige telling van de Belgische kust verricht op één dag!!

In dit artikel is het enkel de bedoeling van de waadvogelgegevens uit de tellingen te lichten en te presenteren. Het spreekt vanzelf dat ook vlijtig gegevens over pleisterende duikers, futen en eenden werden genoteerd, hierover misschien later meer.

II Situering van de gebieden

Hiervoor zij het best verwezen naar Becuwe et al. in Wielewaa 49: 341-372, 1983.

Aanvullend hierbij moeten de strandopspuitingen te Knokke-Heist vanaf 1978 vermeld worden, de geleidelijke verzanding van het Zwin in die periode en de uitbouw van de Voorhaven, voor een gedetailleerde situering van dit gebied zij verwezen naar De Schuyter T., De Putter G. in Wielewaa 51: 203-228, 1985.

Schets van de Westvlaamse Noordzeekust met de indeling in de 5 teltrajecten.

III Telmethodiek

Met een enduro-motor werd langs de waterlijn gereden van de Franse tot de Nederlandse grens of omgekeerd, pleisterende steltlopers werden op deze manier makkelijk geteld, regelmatig werd postgevat op hoger gelegen plaatsen als duinen en de zeedijk om pleisterende vogels op zee te tellen.

Op drie plaatsen moest het strand verlaten worden wegens natuurlijke hindernissen, dit zijn de IJzermonding te Nieuwpoort, de havengeul te Oostende en de havengeul te Zeebrugge.

Het Zwin werd vanop verschillende punten geteld met een telescoop Kowa-TSN-1 (20-60 X ZOOM en 20 X groothoek).

Wegens het korte tijdbestek waarin de tellingen werden uitgevoerd is de kans op dubbeltellingen zeer klein. Steeds werd ervoor gezorgd dat de telling kon uitgevoerd worden bij een ideale tijchoogte op het meest interessante stuk, wat het telwerk aanzienlijk inkortte.

Op 19 november 1984, 03 december 1984, 18 december 1984, 31 januari 1985 en 16 maart 1985 werd telkens een volledige telling uitgevoerd; op 13 februari 1985 werd geteld van de Nederlandse grens tot de havengeul te Nieuwpoort, door een mechanisch defect moest de telling (jammer genoeg) afgebroken worden.

Op 11 januari 1985 werd geteld van de havengeul te Oostende tot en met het Zwin. De resultaten van deze tellingen mogen beschouwd worden als een momentopname van de aantallen en de waadvogelrijkdom van de WestVlaamse Noordzeekust op die dagen.

Op het koudste moment van de winter konden om verschillende redenen geen tellingen uitgevoerd worden: - de koude, het was niet doenbaar om bij dagen dat het konstant graden onder nul vroom, de ganse dag op de motor te zitten, ook moet een veilige thuiskomst gegarandeerd zijn, De Panne-Heist met een motor bij -10°C tot -15°C over spekgladde wegen is geen lachertje.

- het vele telwerk in het havengebied Brugge-Zeebrugge samen met G. De Putter, dit leverde toch ook fantastische gegevens op en vond zijn weerslag in het artikel "Watervogels in het havengebied Brugge-Zeebrugge in de winter 1984-1985" in Wielewaa 51: 203-228, 1985.

- af en toe moest ik ook nog werken als havenarbeider te Zeebrugge.

SOORTNAAM	19.11.1984						03.12.1984						
	1	2	3	4	5	totaal	1	2	3	4	5	totaal	
SCHOLEKSTER	214	125	57	84	87	567	201	144	29	54	37	465	Haematopus ostraleg.
KLUUT	-	-	-	-	77	77	-	-	-	-	66	66	Recurvirostra avos.
BONTBEKPLEVIER	17	7	5	8	1	38	34	17	14	5	-	70	Charadrius hiaticu.
GOUDPLEVIER	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Pluvialis apricaria
ZILVERPLEVIER	15	6	5	13	71	110	49	17	2	7	34	109	Pluvialis squatarol.
KIEVIT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Vanellus vanellus
KANOETSTRANDLOPER	-	1	2	-	-	3	-	-	-	-	-	-	Calidris canutus
DRIETEENSTRANDLP.	66	121	204	73	-	464	118	163	167	35	4	487	Calidris alba
PAARSE STRANDLP.	1	114	36	22	-	173	2	140	37	6	-	185	Calidris maritima
BONTE STRANDLOPER	340	25	37	13	80	495	528	9	1	31	24	593	Calidris alpina
KEMPHAAN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	50	50	Philomachus pugnax
WATERSNIP	-	-	-	-	200	200	1	-	-	-	-	-	Gallinago gallinago
GRUTTO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Limosa limosa
ROSSE GRUTTO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Limosa lapponica
WULP	3	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	Numenius arquata
TURELUUR	21	4	-	1	29	55	26	10	-	6	33	75	Tringa totanus
GROENPOOTRUITER	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Tringa nebularia
STEENLOPER	12	269	128	86	22	517	27	743	154	31	22	977	Arenaria interpres
ROSSE FRANJEPOOT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Phalaropus fulicari.
<u>totaal:</u>	689	672	474	300	567	2.702	986	1243	404	175	270	3.078	

TABEL 1 : Voorkomen van waadvogels langs de Westvlaamse Noordzeekust op 19.11.1984 en 03.12.1984.

: Distribution and numbers of coastal waders along the North Sea coast of Belgium on 19.11.1984 and 03.12.1984.

SOORTNAAM	18.12.1984						11.01.1985						
	1	2	3	4	5	totaal	1	2	3	4	5	totaal	
SCHOLEKSTER	70	124	91	60	49	394	?	(48)	76	64	33	(221)	Haematopus ostraleg.
KLUUT	-	-	-	-	68	68	?	-	-	-	-	-	Recurvirostra avos.
BONTBEKPLEVIER	45	35	16	5	-	101	?	(1)	7	-	-	(8)	Charadrius hiaticu.
GOUDPLEVIER	-	-	-	1	-	1	?	-	-	-	-	-	Pluvialis apricaria
ZILVERPLEVIER	45	22	8	32	5	112	?	(21)	-	3	16	(40)	Pluvialis squatarol.
KIEVIT	-	-	-	-	200	200	?	-	2	-	-	(2)	Vanellus vanellus
KANOETSTRANDLOPER	-	-	1	-	1	2	?	-	-	-	-	-	Calidris canutus
DRIETEENSTRANDLP.	110	209	184	-	3	506	?	(103)	206	-	3	(312)	Calidris alba
PAARSE STRANDLP.	7	137	51	1	-	196	?	(109)	10	30	1	(150)	Calidris maritima
BONTE STRANDLOPER	496	27	-	19	75	617	?	(71)	616	2	54	(753)	Calidris alpina
KEMPHAAN	-	-	-	-	-	-	?	-	1	-	-	(1)	Philomachus pugnax
WATERSNIP	-	-	-	-	-	-	?	-	-	-	-	-	Gallinago gallinago
GRUTTO	-	-	-	-	-	-	?	-	-	-	-	-	Limosa limosa
ROSSE GRUTTO	-	-	-	-	-	-	?	-	2	-	-	(2)	Limosa lapponica
WULP	-	-	-	-	-	-	?	-	-	-	80	(80)	Numenius arquata
TURELUUR	20	1	1	7	41	70	?	(19)	27	-	23	(69)	Tringa totanus
GROENPOOTRUITER	-	-	-	-	1	1	?	-	-	-	-	-	Tringa nebularia
STEENLOPER	40	638	147	29	23	877	?	(163)	122	60	18	(363)	Arenaria interpres
ROSSE FRANJEPOOT	-	1	-	-	-	1	?	-	-	-	-	-	Phalaropus fulicar.
<u>totaal</u>	833	1194	499	154	466	<u>3.146</u>	?	(535)	1069	159	228	<u>(1.991)</u>	

TABEL 2: Voorkomen van waadvogels langs de Westvlaamse Noordzeekust op 18.12.1984 en 11.01.1985.

: Distribution and numbers of coastal waders along the North Sea coast of Belgium on 18.12.1984 and 11.01.1985.

SOORTNAAM	31.01.1985						13.02.1985						
	1	2	3	4	5	totaal	1	2	3	4	5	totaal	
SCHOLEKSTER	474	252	246	88	77	1.137	(33)	246	291	106	57	(733)	Haematopus ostraleg.
KLUUT	-	-	-	-	4	4	-	-	-	-	11	(11)	Recurvirostra avos.
BONTBEKPLEVIER	1	6	-	-	-	7	-	6	-	1	-	(7)	Charadrius hiaticu.
GOUDPLEVIER	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Pluvialis apricaria
ZILVERPLEVIER	38	32	2	2	39	113	(1)	33	13	5	46	(98)	Pluvialis squatarol.
KIEVIT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Vanellus vanellus
KANOETSTRANDLOPER	-	5	-	-	-	5	-	8	4	1	-	(13)	Calidris canutus
DRIETEENSTRANDLP.	101	208	216	1	1	527	(7)	57	134	12	10	(220)	Calidris alba
PAARSE STRANDLP.	-	150	16	16	-	182	-	137	21	15	5	(178)	Calidris maritima
BONTE STRANDLOPER	184	114	403	32	22	755	(18)	17	147	14	18	(214)	Calidris alpina
KEMPHAAN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Philomachus pugnax
WATERSNIP	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Gallinago gallinago
GRUTTO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Limosa limosa
ROSSE GRUTTO	-	1	1	2	2	6	-	-	-	-	1	(1)	Limosa lapponica
WULP	-	-	-	-	-	-	(7)	12	-	5	5	(29)	Numenius arquata
TURELUUR	114	4	6	15	22	161	(29)	24	14	-	-	(67)	Tringa totanus
GROENPOOTRUITER	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Tringa nebularia
STEENLOPER	40	697	125	57	33	952	-	513	167	41	48	(769)	Arenaria interpres
ROSSE FRANJEPOOT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Phalaropus fulicar.
<u>totaal</u>	952	1469	1015	213	200	3.849	95	1053	791	200	201	(2.340)	

TABEL 3: Voorkomen van waadvogels langs de Westvlaamse Noordzeekust op 31.01.1985 en 13.02.1985.

: Distribution and numbers of coastal waders along the North Sea coast of Belgium on 31.01.1985 and 13.02.1985.

179

SOORTNAAM	16.03.85						
	1	2	3	4	5	totaal	
SCHOLEKSTER	157	115	23	65	43	403	Haematopus ostralegus
KLUUT	-	-	-	-	18	18	Recurvirostra avosetta
BONTBEKPLEVIER	2	-	-	3	-	5	Charadrius hiaticula
GOUDPLEVIER	-	-	-	-	-	-	Pluvialis apricaria
ZILVERPLEVIER	10	6	-	-	22	38	Pluvialis squatarola
KIEVIT	-	-	-	-	-	-	Vanellus vanellus
KANOETSTRANDLOPER	-	-	-	-	-	-	Calidris canutus
DRIETEENSTRANDLP.	86	122	93	15	-	316	Calidris alba
PAARSE STRANDLP.	-	153	7	3	-	163	Calidris maritima
BONTE STRANDLOPER	14	19	1	-	29	63	Calidris alpina
KEMPHAAN	-	-	-	-	-	-	Philomachus pugnax
WATERSNIP	-	-	-	-	-	-	Gallinago gallinago
GRUTTO	56	-	-	-	-	56	Limosa limosa
ROSSE GRUTTO	-	-	-	-	-	-	Limosa lapponica
WULP	20	15	-	-	-	35	Numenius arquata
TURELUUR	18	4	-	-	21	43	Tringa totanus
GROENPOOTRUITER	-	-	-	-	-	-	Tringa nebularia
STEENLOPER	66	572	85	39	14	776	Arenaria interpres
ROSSE FRANJEPOOT	-	-	-	-	-	-	Phalaropus fulicarius
<u>totaal</u>	429	1006	209	125	147	1.916	

TABEL 4

totaal aantal getelde vogels per telling:

telling 1 - 19.11.84 - 2.702
 " 2 - 03.12.84 - 3.078
 " 3 - 18.12.84 - 3.146
 " 4 - 11.01.85 - 1.991 (50% van de kust geteld)
 " 5 - 31.01.85 - 3.849
 " 6 - 13.02.85 - 2.340 (85% van de kust geteld)
 " 7 - 16.03.85 - 1.916

IV Het weer in deze periode

Voor de periode december - tot februari zij terug verwezen naar hoger geciteerd watervogelartikel, de november - en maarttelling gebeurden bij voor die maanden zeer zacht weer.

V Soortbespreking

SCHOLEKSTER (*Haematopus ostralegus*)

Tijdens het winterhalfjaar is de Scholekster terug te vinden over de volledige lengte van het strand tussen de Franse en Nederlandse grens. Na analyse van de tabellen 1 en 3 blijkt dat dit de tweede talrijkste waadvogelsoort is tijdens de tellingen, het gemiddeld aantal waargenomen scholeksters ten opzichte van het totaal aantal steltlopers bedraagt 19,84 %, met als uiterste waarden 12,52 % bij telling 3 en 29,54 % bij telling 5. Het maximum aantal bedroeg 1137 ex. op 31 januari 1985, het minimum aantal bedroeg 394 ex. op 18.12.84. Gezien de aantallen die op 13.02.1985 werden geteld van de Nederlandse grens tot de havengeul in Nieuwpoort, namelijk 733 ex. en de belangrijkheid van dit niet getelde gedeelte veronderstel ik dat bij een totaaltelling ook hier het aantal min of meer dan 1000 ex. zou omvat hebben.

Becuwe et al. noemen deze soort "een algemene jaarvogel waarvan het aantalsverloop een regelmatige winterpiek (500 tot 1000 ex.) vertoont in alle trajecten".

Vermits in Becuwe et al., 1983 de bovengrens van die aantalsschattingen als een uitzonderlijk maximum wordt beschouwd, brengt de telling op 31 januari 1985 dus voor het eerst meer dan 1000 pleisterende scholeksters aan de Belgische kust geteld op één totaaltelling, de 1147 ex. liggen dan ook duidelijk boven de kaap van 1000. De lage aantallen half december en half januari kunnen verklaard worden door de aankomende koude in die periode.

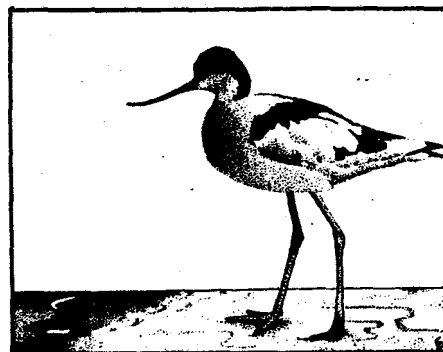
Het is van deze soort bekend dat ze bij het begin van een koudeperiode op vorsttrek gaan, wat eveneens de lagere aantallen kan verklaren. De piek eind januari half februari is moeilijk te verklaren, enerzijds valt de eerste in één van de warmste periodes van de winter (reeds terugtrek?), anderzijds is 13 februari met -13°C nacht-vorst één van de koudste winterdagen!

Uit tabel 1 blijkt dat vooral de trajecten 1,2 en 3 belangrijk zijn

voor deze soort, levert maximaal slechts 171 ex. op. Vooral de 474 ex. op 31.01 voor traject 1 springen in het oog, reeds vroeger werden hier eens meer dan 400 ex. vastgesteld (Becuwe et al., 1983). De hoge aantallen werden vooral aangetroffen rond Nieuwpoort op het strand en in het natuurreservaat de Ijzermonding.

KLUUT (*Recurvirostra avosetta*)

Sedert jaren overwintert de soort in en rond het Zwin te Knokke, buiten dit gebied werden tijdens de tellingen geen ex. waargenomen.

KLUUT (*Recurvirostra av.*)
getekend door G.DRIESENS

77 ex. op 19.11.1984, 66 ex. op 03.12.1984 en nog 68 ex. op 18.12.84. Tijdens de koudste periode nog slechts enkele exemplaren. Op 13.02.1985 toch terug 11 ex. en op 16.03.85 18 ex.

BONTBEKPLEVIER (*Charadrius hiaticula*)

Alhoewel de Bontbekplevier bij elke telling werd vastgesteld, toch liepen de aantallen nooit erg hoog op. De 101 ex. op 18.12.84 springen in het oog, toch zou dit volgens Becuwe et al., 1983 een normaal aantal zijn voor de winterperiode.

Tijdens en na de koudste periode blijven nog steeds enkele ex. pleisteren. De hoogste aantallen werden geteld tussen Zeebrugge en De Panne.

GOUDPLEVIER (*Pluvialis apricaria*)

1 ex. op 18.12.84 gezien in de Voorhaven te Zeebrugge, deze vogel verbleef hier nog enkele dagen in het gezelschap van zilverplevieren,

het is vrij uitzonderlijk dat deze typische weidevogel dagen pleistert in dergelijk milieu.

ZILVERPLEVIER (*Pluvialis squatarola*)

De aantallen van de tellingen van 19.11.'84, 03.12.'84, 18.12.'84 en 31.01.85 zijn opvallend gelijklopend, resp. 110 ex., 109 ex., 112 ex. en 113 ex. Zelfs de 98 ex. op 13.02.85 voor 84% van de kust, wijzen op eenzelfde aantal voor de kust.

Volgens deze gegevens mag gesteld worden dat de overwinteringspopulatie ongeveer 110 ex. bedroeg. Voor geen enkele soort konden dergelijk konstante aantallen vastgesteld worden!

Bij 3 tellingen waren de midden - en Westkust belangrijke aantallen te zien, op 19.11.84 71 ex. en op het strand van Knokke-Heist en in het Zwin. De telling op 16.03.85 levert 38 ex. op waarvan 22 in het Zwin.

KIEVIT (*Vanellus vanellus*)

Bij koude is er veel trek, slechts bij langdurige koude pleisteren exemplaren op het strand langs de kust, in het Zwin pleisteren regelmatig groepen, zo ook 200 ex. op 18.12.84.

KANOETSTRANDLOPER (*Calidris canutus*)

Op 4 tellingen vastgesteld, in de winterperiode is de Kanoetstrandloper nooit talrijk, de 13 ex. op 13.02.85 zijn al een vrij hoog aantal voor de winter.

In West-Europa trekken 2 ondersoorten door, namelijk de ondersoort "canutus" uit Siberië afkomstig en met als overwinteringsgebied westelijk en zuidelijk Afrika en de ondersoort "islandica" van Groenland en N.O.-Canada.

"Canutus" zou hier dus enkel doortrekken, terwijl "islandica" hier zou overwinteren. Eigenaardig genoeg komt de ondersoort "islandica" nog op geen enkele Belgische lijst voor!

DRIETEENSTRANDLOPER (*Calidris alba*)

Het Drieteentje is één van die strandlopers die men bijna uitsluitend langs de kustlijn aantreft. Na de Steenloper, Scholekster en Bonte strandloper komt de Drieteenstrandloper qua aantallen op de

vierde plaats.

Tijdens de vijf totaalstellingen schommelde het aantal procentueel tussen 13,70 % en 17,17 % ten opzichte van de totaal getelde aantallen steltlopers, gemiddeld 15,82 %.

Vermits de 1 % norm voor deze in de winterperiode 150 ex. bedraagt zijn de aantallen die vastgesteld werden interessant.

Op 19.11.84 : 464 ex., op 03.12.84 : 487 ex., op 18.12.84 : 506 ex., op 31.01.85 : 527 ex. en 316 ex. op 16.03.85.

De aantallen lopen dus geleidelijk op naar eind januari en dalen naar het voorjaar toe. Deze gegevens vertegenwoordigen 2,11 tot 3,51% van de Westeuropese winterpopulatie. Geen enkele steltloper haalt zo'n hoge score!

De soort is dan ook één van de meest interessante om nauwgelet te volgen. Vooral de trajecten 2 en 3 leverden bijna telkens de belangrijkste aantallen op, ook traject 1 mag soms qua aantallen voor deze soort niet onderschat worden.

PAARSE STRANDLOPER (*Calidris maritima*)

Deze typische kustvogel is één van de grootste biotoopspecialisten, het milieu van dijken, dammen en golfbrekers vormt zijn optimumbiotoop. Slechts zelden ziet men ze fourageren op slik of strand.

Tijdens de tellingen was deze goed voor 4,73 tot 8,51 % van het totaalaantal per telling, gemiddeld is dit 6,38%; daardoor komt de Paarse strandloper op de 5° plaats qua belangrijkheid in aantal als steltloper langs de Westvlaamse kust.

In vergelijking met de aantallen geplubliceerd door Becuwe et al. mogen we spreken van een daling van deze soort, nooit meer dan 200 ex.

Wel zijn de aantallen opmerkelijk konstant nl. 173 ex. op 19.11.84, 185 ex. op 03.12.84, 196 ex. op 18.12.84, 182 ex. op 31.01.85, 178 ex. op 13.02.85 (84% van de kust geteld), en 163 ex. op 16.03.85. Het blijft de vraag of deze aantallen door het geschikt worden van de dammen in de Voorhaven niet terug zullen toenemen.

Tussen Blankenberge en Nieuwpoort hielden de belangrijkste concentraties zich op.

BONTE STRANDLOPER (*Calidris alpina*)

Deze soort kan zowat overal waargenomen en in allerhande biotopen,

de belangrijkste concentraties houden zich evenwel op aan de Beneden-Schelde en aan de Westvlaamse Noordzeekust.

Aan de kust kan een duidelijk onderscheid gemaakt worden tussen het slik- en strandmilieu.

Het Zwin en de IJzermonding vormen de enige nog echte slikbiotopen aan de kust, het eerste enerzijds bedreigd door verzanding, het tweede door een toenemende rekreatiedruk. Voor het Zwin dient nog aangemerkt te worden dat bij langdurige vorst de vlakte volledig kan dichtvriezen en dan weinig te bieden heeft voor steltlopers, enkel de gebieden die nog aan een zeer directe getijdenwerking onderhevig zijn blijven dan soms beschikbaar als fourageergebied. De hoogste aantallen moeten ongetwijfeld in januari aanwezig geweest zijn.

De 753 ex. op 11.01.85 (50% van de kust geteld) wijzen hierop, met 616 ex. op traject 3.

Van half november tekende zich een geleidelijke toename af naar januari waarna de aantallen snel afnemen naar maart toe. Tot half december verblijft de belangrijkste concentratie aan de Westkust rond en in de IJzermonding, daarna bij intrede van de koude verplaatsen ze zich naar het strand waarschijnlijk door het minder geschikt worden van het slik door gedeeltelijke bevrozing. Vooral traject 3 is bij aanhoudende kou steeds in trek, vooral het gedeelte Blankenberge - Den Haan.

KEMPHAAN (Philomachus pugnax)

Niet een typische vogel van het strand, toch 1 ex. op 11.01.85 op het strand in traject 3, waarschijnlijk door de kou naar hier afgezakt.

WATERSNIP (Gallinago gallinago)

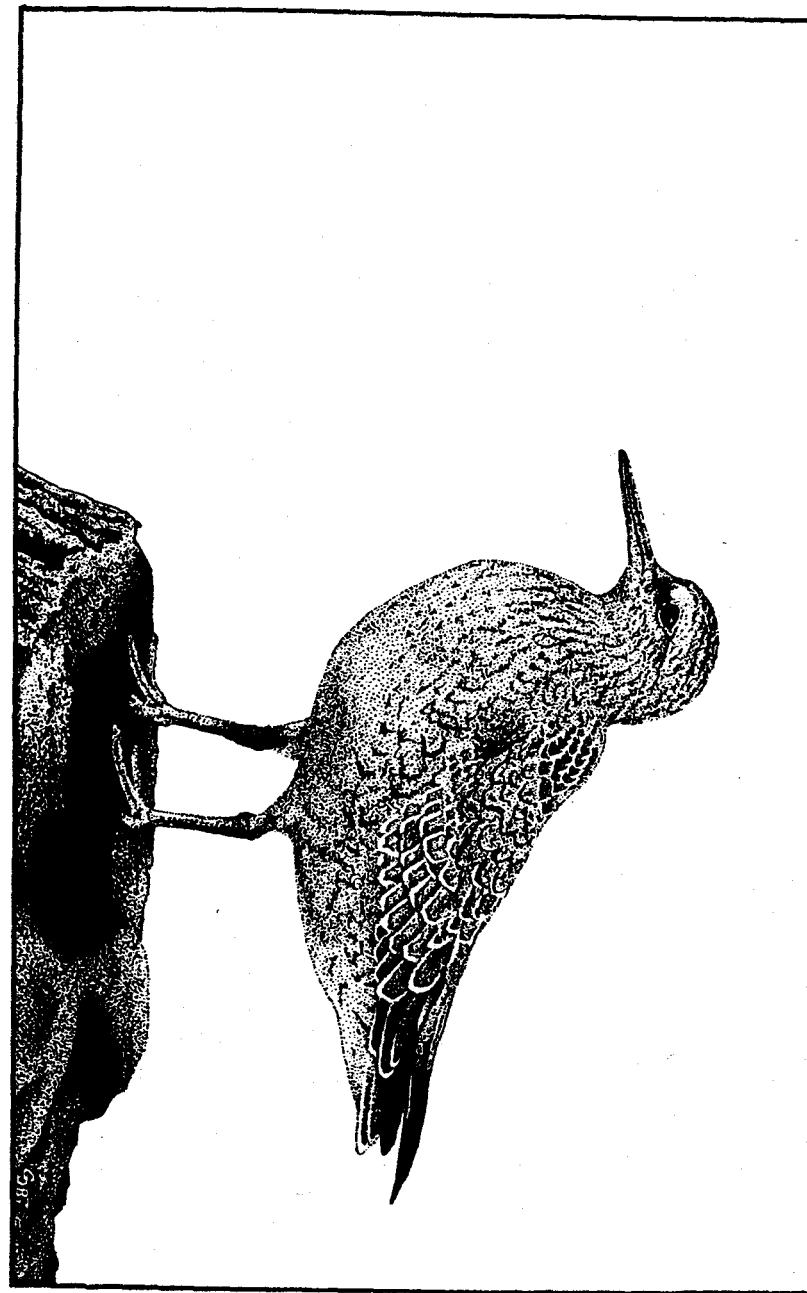
Pleistert regelmatig in het Zwin in redelijke aantallen, zo ook 200 ex. op 19.11.84.

Is langs het strand bijna uitsluitend te zien bij aanhoudende kou en in zeer klein aantal.

GRUTTO (Limosa limosa)

56 ex. op 16.03.85 op het strand tussen Nieuwpoort en De Panne

KANOETSTRANDLOPER (*Calidris canutus*), getekend door
GERALD DRIESSENS

zijn wel zeer vreemd, waarschijnlijk betrof het vogels die hier de nacht hadden doorgebracht.

In de periode 01.07.72 - 30.06.77 werd op geen enkel traject op geen enkel tijdstip een dergelijk aantal vastgesteld (Becuwe et al.).

ROSSE GRUTTO (Limosa lapponica)

Werd slechts op 11.01.85, 31.01.85 en 13.02.85 vastgesteld met resp. 2,6 en 1 ex.

De indruk bestaat dat Rosse grutto's hier enkel verschijnen tijdens de koudste periodes.

WULP (Numenius arquata)

Verschijnt sporadisch langs de kust om te foerageren, vooral de slikgebieden zijn hiervoor aantrekkelijk. Er zijn geen slaappleatsgegevens opgenomen.

TURELUUR (Tringa totanus)

Wat de aantallen betreft valt er maar één uitschieter te noteren, namelijk 161 ex. op 31.01.85, dit aantal werd waarschijnlijk veroorzaakt door de koude vooraf.

Meestal verblijven ze zeer verspreid langs de kust waar ze iets talrijker zijn rond het Zwin en de IJzermonding, bij aanhoudende vorst is er soms een grote sterfte, dit is ook het geval bij Bonte strandloper en Scholekster.

GROENPOOTRUITER (Tringa nebularia)

Op 18.12.84 nog 1 ex. in Het Zwin, een zeer laat gegeven voor deze soort.

STEENLOPER (Arenaria interpres)

Samen met de Paarse strandloper één van de meest typische steltlopers van de kust. Qua aantallen is het gemiddeld de belangrijkste

steltloper aan de Belgische kust, procentueel vertegenwoordigd deze gemiddeld 28,80% van de totale aantallen per telling, de waarden schommelen tussen 19,13% en 40,50%.

De vastgestelde aantallen zijn: 517 ex. op 19.11.84, 977 ex. op 03.12.84, 877 ex. op 18.12.84, 952 ex. op 31.01.85, 769 ex. op 13.02.85 (84% van de kust geteld) en 776 ex. op 16.03.85

Alleen al dit rijtje gegevens maakte het de moeite waard om de tellingen uit te voeren!

Volgens Becuwe et al., 1983 is de soort op de Westvlaamse kust genomen van 325 ex.- 370 ex. in 1968-1970 tot 420-800 ex. in 1975-1979, waarbij 800 ex. als een uitzonderlijk maximum mag beschouwd worden.

Wanneer we de resultaten van de tellingen beschouwen blijkt dus dat er in al die jaren een verandering heeft plaatsgegrepen in de overwinteringspopulatie.

De toename zet zich blijkbaar verder, en in die winter verbleef dus ongeveer 2% van de Westeuropese winterpopulatie langs de Westvlaamse Noordzeekust.

Voor al het belang van traject 2 springt hier in het oog met op 03.12.84 : 743 ex., 18.12.84 : 638 ex., 31.01.85 : 697 ex., 13.02.85 : 513 ex. en 16.03.85 met 572 ex., uit deze cijfers blijkt dat traject 2 voor deze soort van internationaal belang is vermits de 1% norm 500 ex. betreft.

De toename van 19.11.84 naar 03.12.84 met maar liefst 460 ex. is opvallend en wijst op sterke trek in die periode. De soort verdraagt net zoals de Paarse strandloper zeer goed vorst.

Al bij al markant cijfermateriaal.

ROSSE FRANJEPOOT (Phalaropus fulicarius)

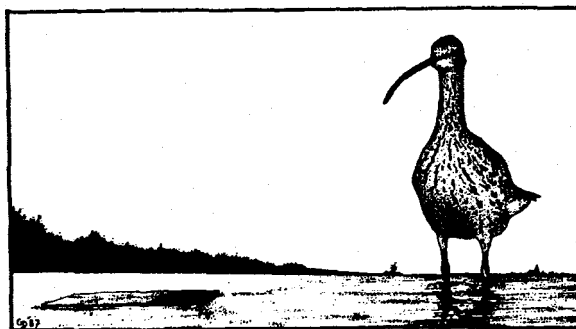
Op 18.11.84 1 ex. te Oostende in de haven, deze vogel pleisterde hier al verschillende dagen en werd door velen gezien.

Procentuele verdeling van het aantal pleisterende waadvogels langs de Westvlaamse Noordzeekust per telling per traject volgens de tellingen 1,2,3,5 en 7:

	telling 1	telling 2	telling 3	telling 5	telling 7
traject 1	25,50%	32,03%	26,48%	24,73%	22,39%
" 2	24,87%	40,38%	37,95%	38,16%	52,05%
" 3	17,54%	13,13%	15,86%	26,37%	10,91%
" 4	11,10%	5,69%	4,85%	5,53%	6,52%
" 5	20,98%	8,77%	14,81%	5,20%	7,67%

Vermits traject 1 de Westkust omvat, traject 2 de volledige Middenkust en 3,4 en 5 de Oostkust, werden dezelfde gegevens nog eens samengevat per kustgedeelte:

traject	1	2	3	4	5
Westkust	25,50%	32,03%	26,48%	24,73%	22,39%
Middenkust	24,87%	40,38%	37,95%	38,16%	52,05%
Oostkust	49,62%	27,59%	35,56%	37,10%	25,10%

WULP (*Numenius arquata*), getekend door
GERALD DRIESSENS

VI Besluit

Voor de Scholekster werden voor het eerst meer dan 1000 ex. vastgesteld tijdens een totaaltelling van de Westvlaamse Noordzeekust, namelijk 1137 ex. op 31.01.85.

De Drieteenstrandloper blijft één van de meest interessante soorten internationaal gezien met 2,11% tot 3,51% van de Westeuropese winterpopulatie.

Van de Steenloper werd een duidelijke toename vastgesteld in vergelijking met vorige referteperiodes, max. 977 ex. op 18.12.84, dit is een nieuw rekord voor de Belgische kust.

De huidige populatie bedraagt ongeveer 2% van de Westeuropese winterpopulatie.

VII Slotopmerking

Deze nota verschijnt in MERGUS als voorloper van een artikel dat een aantal steltloperstellingen zal behandelen van de Voorhaven. Vermits de nu gepubliceerde gegevens duidelijk aantonen op welke soorten in onze regio moet gelet worden, is de weg voor verder onderzoek open en ondertussen kan men rustig vergelijken met de rest van de Belgische kust.

SUMMARY

This paper deals with the distribution and numbers of coastal waders along the North Sea coast of Belgium.

The area was divided in five parts (page 175), of which the results are to be found in the tables 1 to 4.

This tables represent 7 simultaneous counts of the Belgian coast. Interesting is the increase of the Oystercatcher (*Haematopus ostralegus*): 1.137 ex. on the 31 of januar 1985, this number is the highest ever recorded during a simultaneous count of the Belgian coast.

The Belgian coast proves to be of international importance for the Turnstone (*Arenaria interpres*): 977 ex. on the 18 of december 1984, this is the highest number ever recorded for the Belgian coast area, and also represent 2% of the Westeuropese winterpopulation.

Dankwoord

Hartelijk dank aan Georges De Putter voor zijn 'summary' van dit artikel.

Bibliografie

- BECUWE M., ET AL., 1983. De verspreiding en het aantalsverloop van pleisterende waadvogels op de Westvlaamse en Zeeuwsvlaamse Noordzeekust 1972-1979. Wielewaal 49: 341-372
- DE SCHUYTER T., DE PUTTER G., 1985. Watervogels in het Havengebied Brugge-Zeebrugge in de winter 1984-1985. Wielewaal: 51: 203-228.
-

Thierry De Schuyter
Bondgenotenlaan 35
8390 KNOKE-HEIST.